

**Gemeente
Haarlem**

**Gemeentelijke
Gezinsaanpak
Geletterdheid Haarlem**

Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid Haarlem

Inleiding – 3

Laaggeletterdheid in Nederland – 4

Wat houdt de gezinsaanpak in? – 5

Als school meedoen aan de gezinsaanpak – programma's – 6

Hoe vraag je subsidie aan? – 13

Wat doen we al voor de gezinsaanpak? – 14

VoorleesExpress Haarlem – 16

Meer weten? – 17

Inleiding

Een goede beheersing van basisvaardigheden wordt steeds belangrijker om volledig mee te kunnen doen in onze samenleving. Toch telt Nederland zo'n 2,5 miljoen mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen of het werken met de computer. Zonder voldoende vaardigheden kan iemand in de problemen komen, bijvoorbeeld met werk of gezondheid. Bovendien blijft de groep laaggeletterden groeien: bijna een kwart van de jongvolwassenen verlaat het onderwijs met te lage taalvaardigheden.

Gezinsaanpak geletterdheid

De basis van taalvaardigheid wordt gelegd in de vroege kindertijd. Ouders spelen een cruciale rol bij de taalontwikkeling van hun kinderen, maar het lukt niet alle ouders om thuis die taalontwikkeling op een positieve manier te stimuleren. Taalproblemen worden in een gezin doorgegeven en zo ontstaat er een cyclus van laaggeletterdheid. Een kind met ten minste één laaggeletterde ouder maakt zelf drie keer zoveel kans later ook laaggeletterd te worden, dan kinderen zonder laaggeletterde ouder. Om deze vicieuze cirkel van laaggeletterdheid te doorbreken, zetten de gemeente Haarlem en de Bibliotheek Zuid-Kennemerland samen in op de gezinsaanpak geletterdheid.

Samen staan we sterker

De gemeente en de Bibliotheek kunnen dit niet alleen. Voor een gezinsaanpak is samenwerking met verschillende partners nodig, zoals (VVE-) kinderopvangorganisaties, scholen en het CJG. Alleen samen kunnen we de cyclus van laaggeletterdheid doorbreken.

'Alleen samen kunnen we de cyclus van laaggeletterdheid doorbreken.'

Laaggeletterdheid in Nederland

In Nederland zijn 2,5 miljoen mensen (boven de 16 jaar) laaggeletterd. In de Gemeente Haarlem zijn bijna 15 000 mensen laaggeletterd, dat is 9% van alle Haarlemmers. Je bent als volwassene laaggeletterd als je moeite hebt met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak heb je ook beperkte digitale vaardigheden. Omgaan met een computer of een smartphone is dan lastig. Niet goed kunnen lezen, schrijven en/of rekenen heeft gevolgen: je vindt minder snel een baan of hebt minder grip op je geldzaken. Een volwassene die laaggeletterd is, is geen analfabeet. Een laaggeletterde kan wel lezen en schrijven, alleen niet goed genoeg om helemaal mee te doen in de samenleving.

Vaak wordt laaggeletterdheid van generatie op generatie doorgegeven. 50% van de laaggeletterden heeft kinderen onder de 18 jaar. Veel laaggeletterde ouders hebben niet de vaardigheden om de taalontwikkeling van hun kinderen voldoende te stimuleren. Hierdoor blijft de taalontwikkeling van kinderen achter. Zo'n 25% van de kinderen begint op school met een achterstand. Die taalachterstand is heel moeilijk in te lopen op school. Daardoor verlaat een grote groep tieners het onderwijs terwijl ze nog steeds onvoldoende taalvaardig zijn. Wanneer zij later als (jong)volwassenen zelf kinderen krijgen, is de kans groot dat ze hun eigen taalproblemen ook weer doorgeven aan hun kinderen.

De gezinsaanpak is een belangrijk wapen in de strijd tegen laaggeletterdheid. De gezinsaanpak maakt ouders bewust van hun invloed op de taalontwikkeling van hun jonge kinderen.

De cyclus van laaggeletterdheid

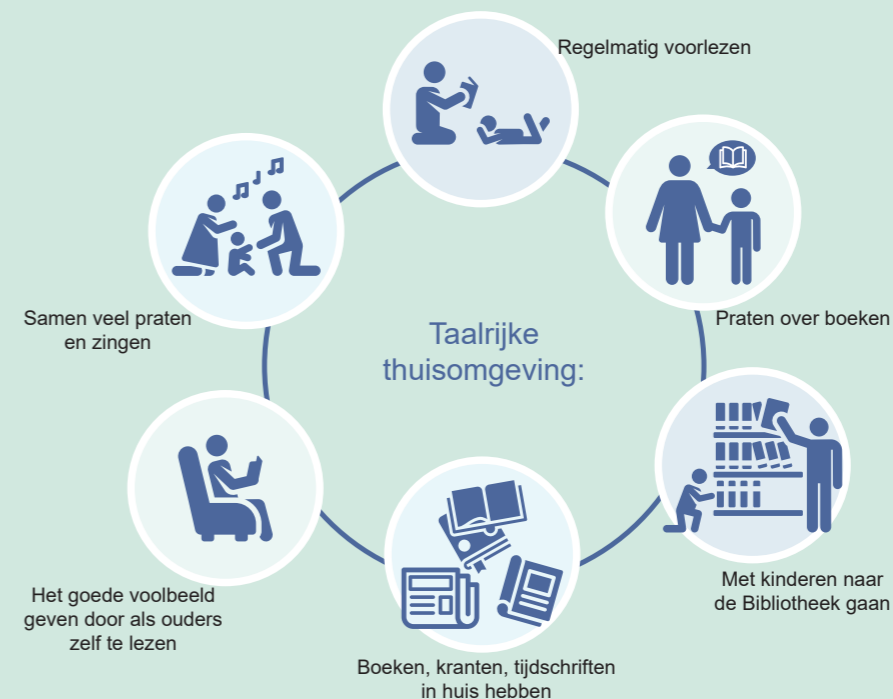

‘De gezinsaanpak richt zich primair op het ondersteunen van ouders bij het stimuleren van de taal- en geletterdheidsontwikkeling van hun (jonge) kinderen thuis.’

Wat houdt de gezinsaanpak in?

In de eerste 1000 dagen van een kind wordt het fundament gelegd voor de latere taalvaardigheid. Die ontwikkeling gaat niet vanzelf, maar moet gestimuleerd worden door mensen in de omgeving van het kind. Ouders hebben daardoor meestal de grootste invloed op de taalontwikkeling van hun kinderen. Een taalrijke thuisomgeving is dus heel belangrijk.

Wanneer ouders hun kinderen al op heel jonge leeftijd stimuleren bij de taalontwikkeling, helpt dat hen om een betere lezer te worden. Hierdoor presteren ze beter op school en ontwikkelen ze basisvaardigheden die positieve invloed hebben op bijna alle leefgebieden: gezondheid, onderwijs, werk, financiën en op sociaal gebied. Veel ouders zijn zich niet bewust van hun enorme invloed op de taalontwikkeling van hun kinderen.

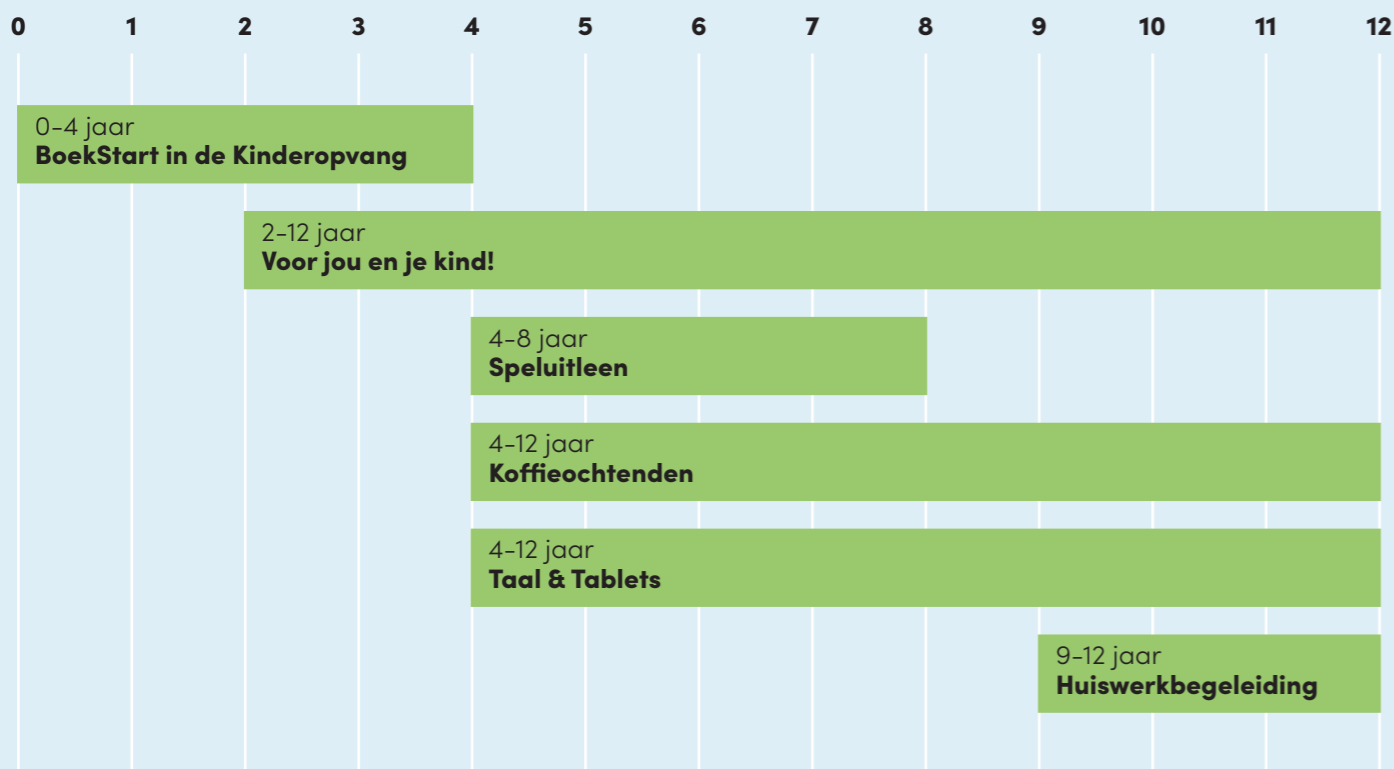

De gezinsaanpak richt zich daarom primair op het ondersteunen van ouders bij het stimuleren van de taal- en geletterdheidsontwikkeling van hun (jonge) kinderen thuis. Daarnaast kan er ook worden ingezet op het verhogen van het taal- en geletterdheidsniveau van de ouders zelf. Dit alles met het als doel de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken.

Als school meedoen aan de gezinsaanpak – programma's

Als school kun je meedoen aan de gezinsaanpak. Vraag subsidie aan bij de gemeente en werk samen met bijvoorbeeld de Bibliotheek. Er zijn diverse bewezen succesvolle programma's om op school te werken aan de gezinsaanpak.

<titel overzicht programma's>

1. BoekStart in de Kinderopvang 0 – 4 jaar

Met BoekStart in de kinderopvang gaan de kinderopvangorganisatie en de Bibliotheek een meerjarige structurele samenwerking aan. Met het programma wordt de taal- en leesontwikkeling van jonge kinderen op de groep en in de thuisomgeving gestimuleerd.

Aan de start van het project wordt een pedagogisch coach opgeleid tot Voorleescoördinator. Een Voorleescoördinator stelt een leesplan op en zal het aanspreekpunt zijn voor de Bibliotheek. Pedagogisch medewerkers volgen ieder jaar een inspiratiesessie/training op het gebied van voorlezen of geletterdheid. De leesconsulent van de Bibliotheek geeft advies over de leesomgeving in de groep en er wordt nieuwe collectie aangeschaft. Enkele keren per jaar (bijv. 4 keer) komt de leesconsulent op locatie voor een voorleesactiviteit (al dan niet met ouders). Daarnaast ondersteunt de leesconsulent de professionals bij het organiseren van leesbevorderende activiteiten. Ook gaat de leesconsulent tijdens het brengen (of halen) van de kinderen in gesprek met ouders over voorlezen en om gerichte voorleesondersteuning te bieden. Samen wordt bekeken hoe de ouderbetrokkenheid nog meer kan worden vergroot.

Wat heb ik als Kinderopvang nodig?

- Een opgeleide Voorleescoördinator. De training bestaat uit 3 dagdelen en wordt verzorgd door de Bibliotheek. Deelname kost € 250,-. De training gaat door bij voldoende aanmeldingen. Daarnaast zal de pedagogisch coach per week ongeveer 0,5 uur bezig zijn met de taak als Voorleescoördinator.
- Ruimte voor scholing van de Pedagogisch medewerkers: 2 uur per jaar.
- Budget voor het aanschaffen van boeken: € 225,- per jaar.
- Leesconsulent vanuit de Bibliotheek, in overleg en afhankelijk van de wensen: ongeveer 40 uur per jaar.

Kostenindicatie

- Deelnamekosten €250,-
- Aanschaf van het boekenpakket €225,-
- Personeelskosten 20 uur per jaar + 2 uur per jaar scholing (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijssteuner kost €35,- per uur).

Indicatie totaalkosten per jaar:

€1245,- per jaar
(dit bedrag kan afwijken door het hanteren van een ander uurtarief). Dat is exclusief de inzet van de leesconsulent. Neem hiervoor contact op met de Bibliotheek.

2. Voor jou en je kind!

2 – 12 jaar

Voor jou en je kind! is een cursus voor ouders van kinderen van 2 tot 12 jaar, ontwikkeld door Stichting Lezen en Schrijven. De cursus is geschikt voor ouders met een Nederlandstalige of anderstalige achtergrond.

Ouders leren de taalvaardigheid van hun kind te stimuleren, bijvoorbeeld door te oefenen met taalspelletjes, interactief voorlezen of het stellen van vragen. Ook leren ze hoe ze contact kunnen onderhouden met de school of opvang van hun kind. De cursus bestaat uit ten minste zes bijeenkomsten. Je kunt zelf onderwerpen kiezen die aansluiten op de thema's van de school of opvang. Het materiaal bestaat uit tien themaboekjes voor ouders van kinderen van 2-5 jaar met titels als Dieren, Feest en Knutselen en tien themaboekjes voor ouders van kinderen van 6-12 jaar met titels als Meehelpen, Schoolvakken of Na de basisschool.

Wat heb ik als school nodig?

Een begeleider die de cursus aan de ouders kan geven. De verwachte ureninzet voor het eerste jaar is maximaal 45 uur. De begeleider volgt eerst een training van drie dagdelen (15 uur). Deze cursus vindt plaats bij voldoende aanmeldingen. De verwachte ureninzet van de begeleider voor één cursus is maximaal 30 uur. (10 bijeenkomsten, 3 uur per keer: 1 uur bijeenkomst, 1 uur voorbereiding, 1 uur coördinatie en werven ouders.)

Je kunt contact opnemen met de Bibliotheek voor het materiaal dat hoort bij Voor jou en je kind! Wil je voorbeeldmateriaal zien?

[Kijk dan hier.](#)

Kostenindicatie:

- Personeelskosten 45 uur. (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijsondersteuner kost €35,- per uur).
- Materiaalkosten €99,- per bundel van 10 boekjes.
- Inzet Bibliotheek €160,-

Indicatie totaalkosten per jaar:

€1834,-
(voor een traject met 10 deelnemers, dit bedrag kan afwijken door het hanteren van een ander uurtarief of door het aanschaffen van meer materialen).

3. Speluitleen

4 – 8 jaar

Met een speluitleen kun je op school educatieve spellen uitlenen aan ouders. Door het spelen van (taal)spellen oefenen ouders en kinderen op een speelse manier met taal. Bij het ophalen van een spel krijgen ouders uitleg over het spel. De speluitleen is wekelijks geopend.

Wat heb ik als school nodig?

- Een begeleider die verantwoordelijk is voor de speluitleen. De begeleider enthousiasmeert, geeft uitleg aan de ouders en controleert de spellen na afloop.
- De verwachte ureninzet van de begeleider is maximaal 60 uur per schooljaar. (40 weken 1 uur per week open en een half uur per week om de spellen te controleren, ouders aan te spreken etc.)
- Je kunt als school zelf spellen en een kast aanschaffen. Hiervoor is het eerste jaar € 1200,- gereserveerd. In de vervolgjaren is er € 200,- beschikbaar voor het onderhoud en de uitbreiding van de speluitleen.

Kostenindicatie:

- Personeelskosten 40 uur. (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijsondersteuner kost €35,- per uur).
- Materiaal kosten: 1e jaar € 1200,-, volgende jaren € 200,-

Indicatie totaalkosten 1e jaar:

€2600,-

Indicatie totaalkosten vervolgjaren:

€1600,- per jaar

(Deze bedragen kunnen afwijken door het hanteren van een ander uurtarief).

4. Koffieochtenden

4 - 12 jaar

Organiseer een wekelijkse koffieochtend voor ouders van kinderen tussen 4 en 12 jaar. De begeleider en ouders praten over schoolse onderwerpen zoals de nieuwsbrief, de schoolvakken, (voor)lezen, toetsen, rapporten of een schoolbreed thema. Ook kan een gezamenlijk bezoek aan de Bibliotheek onderdeel zijn van deze ochtenden.

De school bedenkt zelf welke onderwerpen actueel of passend zijn. Het is geen kant-en-klaar lesprogramma. Om het voorlezen bij ouders extra te stimuleren kunnen boeken en voorlezen een aantal keer per jaar centraal staan. Doe bijvoorbeeld een leuke werkvorm waarin ouders kennismaken met verschillende boeken. Er kan ook gebruik worden gemaakt van de speelontdekboeken van [BoekStart-Boekenpret](#).

Wat heb ik als school nodig?

- Een begeleider die verantwoordelijk is voor de koffieochtenden (coördinatie, werving ouders, koffieochtenden organiseren en programma samenstellen).
- De verwachte ureninzet van de begeleider is maximaal 120 uur per schooljaar. (40 koffieochtenden, 3 uur per keer: 1 uur bijeenkomst, 1 uur voorbereiding, 1 uur coördinatie en werven ouders.)

Kostenindicatie:

- Personeelskosten: 120 uur per jaar (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijsondersteuner kost €35,- per uur).
- Materialen: € 1,50 per BoekStart-Boekenpret boekje.
- Inzet Bibliotheek bij bibliotheekbezoek: € 320,- per bezoek.

Indicatie totaalkosten per jaar:

€4670

*(dit bedrag kan afwijken door het hanteren van een ander uurtarief, de hoeveelheid bezoeken aan de bibliotheek en de hoeveelheid boekjes in het boekstarttraject).
Dit is exclusief een bibliotheekbezoek.*

5. Taal & Tablets

4 - 12 jaar

Taal & Tablets stimuleert ouders samen met hun kind taal- en digitale vaardigheden te ontwikkelen. Tijdens de bijeenkomsten op school krijgen ouders informatie over mediawijsheid en over educatieve apps.

De Bibliotheek kan jaarlijks advies geven over geschikte apps. Er zijn online diensten van de Bibliotheek die hiervoor heel geschikt zijn, zoals The Reading Corner (Voorleeshoek), de Online Bibliotheek en Junior Einstein. Ook kun je samen met de ouders via Stichting Leergeld Haarlem Zandvoort een gratis Sula account aanmaken en ouders op weg helpen met dit programma.

Wat heb ik als school nodig?

- Een begeleider die verantwoordelijk is voor de Taal & Tablets-bijeenkomsten (coördinatie, werving ouders, bijeenkomsten organiseren en programma samenstellen).
- De verwachte ureninzet van de begeleider voor een serie van 5 bijeenkomsten is maximaal 15 uur. (5 bijeenkomsten, 3 uur per keer: 1 uur bijeenkomst, 1 uur voorbereiding, 1 uur coördinatie en werven ouders.)

Ouders brengen hun eigen device mee. Daarnaast hebben ouders een bibliotheekpas voor hun kind nodig. Een jeugdabonnement van de Bibliotheek is gratis. Voor ouders met een Haarlempas is ook het abonnement voor volwassenen gratis.

Kostenindicatie:

- Personeelskosten: 15 uur per jaar (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijsondersteuner kost €35,- per uur).
- Inzet Bibliotheek: € 160,- per jaar.

Indicatie totaalkosten per jaar:

€685

(dit bedrag kan afwijken door het hanteren van een ander uurtarief).

6. Huiswerkbegeleiding

9 -12 jaar

Organiseer als school een huiswerkbegeleidingsuur voor ouders en hun kind. Ouders en kinderen die vragen hebben over het opgeven huiswerk kunnen terecht bij een vaste begeleider. Op deze manier leren ouders hoe ze hun kind kunnen helpen met hun huiswerk en werken ze tegelijkertijd aan hun eigen vaardigheden.

Wat heb ik als school nodig?

Een begeleider die verantwoordelijk is voor huiswerkbegeleiding. De begeleider geeft uitleg aan de ouders en kinderen. De verwachte ureninzet van de begeleider is maximaal 60 uur per schooljaar. (40 weken 1 uur per week huiswerkbegeleiding en een halfuur per week om ouders te werven, eventueel te overleggen met collega's etc.)

Kostenindicatie:

- Personeelskosten: 60 uur per week. (uurtarief kan meegenomen worden in subsidieaanvraag, een gemiddelde onderwijsondersteuner kost €35,- per uur).

Indicatie totaalkosten per jaar:

€2100,-

(dit bedrag kan afwijken door het hanteren van een ander uurtarief).

Hoe vraag je subsidie aan?

Subsidie aanvragen kan per schooljaar op de website van de gemeente. Dit gaat volledig digitaal. Er is e-herkenning nodig om in te loggen. Kies het volgende pad op de website:

- Subsidies en leningen
- Subsidie voor activiteiten
- Subsidie algemeen aanvragen
- Log in met e-herkenning

Er is geen vast format om een subsidieaanvraag op te stellen. Dit mag gewoon in een eigen format/opbouw. Wel moeten er een aantal vaste punten in de aanvraag terugkomen.

- Welk programma (of programma's)
- Welke doelgroep (let op: deze subsidie mag wettelijk niet ingezet worden voor mensen die nog een inburgeringstraject volgen! Wanneer deze is afgerond mogen de mensen wel deelnemen aan deze programma's).
- Planning, wanneer is het programma afgerond? (Belangrijk voor de verantwoording van de subsidie)
- Materialen (welke ontbreken er en moeten aangeschaft worden)
- Kostenoverzicht (per programma staat in deze folder een indicatie van de kosten)
- Totaalbedrag wat wordt aangevraagd in de subsidieaanvraag

Het is handig om een concept van de subsidieaanvraag voor te bespreken met een ambtenaar van de gemeente. Deze kan u tips geven om de aanvraag verder in één keer door te laten gaan. Zie contactgegevens op pagina x.

Goed om te weten

Als een subsidie wordt toegekend, wordt deze als voorschot uitbetaald. Aan het einde van het programma moet er verantwoording komen met dezelfde onderdelen als de aanvraag. Mocht er geld overblijven, dan vraagt de gemeente het overgebleven bedrag terug. Wanneer alles besteed is, stelt de gemeente de subsidie vast en is het voorschot een gift geworden.

De gemeente heeft jaarlijks geld gereserveerd voor de gezinsaanpak. Mocht er meer geld aangevraagd worden dan er beschikbaar is, kijkt de gemeente naar een eerlijke verdeling van programma's onder scholen. In sommige gevallen kan het interessant zijn de subsidie niet als school aan de vragen, maar als scholenstichting. Zo kan bijvoorbeeld een begeleider aangenomen worden voor dezelfde programma's bij verschillende scholen binnen dezelfde stichting.

Wat doen we al voor de gezinsaanpak?

Heb jij op school te maken met laagtaalvaardige ouders? Dan is het goed om te weten welk aanbod er al is, zodat je die ouders kunt doorverwijzen. Verschillende partners werken namelijk al aan de gezinsaanpak geletterdheid. Denk aan de VoorleesExpress, waarbij de scholen en de Bibliotheek samenwerken met voorleesvrijwilligers om ouders te ondersteunen. Het programma Boekstart stimuleert lezen met baby's en peuters en wordt georganiseerd vanuit de gemeente, het CJG en de Bibliotheek.

de Bibliotheek

Wil je weten wat er in Haarlem gebeurt voor ouders en kinderen bij de Bibliotheek Zuid-Kennemerland? Hieronder een overzicht.

Kind

Gratis lidmaatschap

Kinderen tot 18 jaar zijn gratis lid van de Bibliotheek en kunnen dus gratis boeken lenen.

BoekStartkoffertje

Kinderen t/m 2 jaar krijgen bij inschrijving een gratis speelkoffertje met twee babyboekjes.

BoekStartcoach

Een BoekStartcoach gaat op het consultatiebureau in gesprek met ouders, stimuleert voorlezen en een bezoek aan de Bibliotheek.

Peuterbieb

Tijdens de Peuterbieb wordt er voorgelezen, gedanst en gezongen. De Peuterbieb is voor kinderen van ongeveer 2 tot 4 jaar en hun ouders.

VoorleesExpress

Er komt een vrijwilliger thuis voorlezen. Samen met het gezin worden boekjes gelezen, gesproken en er worden (taal) spelletjes gedaan. (voor meer informatie zie p. 16)

Online diensten

Met een lidmaatschap maak je gratis gebruik van online diensten van de Bibliotheek, zoals Bereslim, Junior Einstein en luisterboeken.

Boeken in verschillende talen

Er zijn kinderboeken in het Nederlands, maar ook in andere talen. Daarnaast zijn er tekstloze prentenboeken die in alle talen kunnen worden voorgelezen.

Activiteiten tijdens campagnes

Tijdens verschillende campagnes en in de zomervakantie worden er activiteiten georganiseerd voor kinderen (en hun ouders). Zoals tijdens de Kinderboekenweek, Media Ukkiedagen en de Nationale Voorleesdagen.

Ouders

Gratis lidmaatschap met een Haarlempas

Mensen met een Haarlempas kunnen gratis lid worden van de Bibliotheek.

Taalplein

Op het taalplein wordt onder begeleiding van een taalcoach geoefend met de Nederlandse taal, lezen of rekenen. Ook vind je er boeken met makkelijke woorden en korte zinnen.

Taalspreekuur

Ouders die beter willen leren lezen, schrijven, rekenen of willen weten waar ze Nederlands kunnen leren kunnen langskomen bij het taalspreekuur. Voor digitale vragen is er een mediaspreekuur.

Taalsoos

De Taalsoos is een activiteit voor iedereen die wil oefenen met praten in het Nederlands.

Leesclub

De Leesclub is er voor iedereen die wil oefenen met Nederlands lezen. Er wordt gelezen op verschillende niveaus.

Digitaal Sterk!

Iedereen die hulp kan gebruiken bij het omgaan met computer of tablet kan terecht bij ons Digitaal Sterk! Centrum.

Klik & Tik

Bij de cursus Klik & Tik leer je omgaan met de basisfuncties van de computer en smartphone. Daarnaast maak je kennis met veilig op het internet, online bankieren, mailen, WhatsApp en social media.

Informatiepunt Digitale Overheid

Met vragen over de digitale overheid kan iedereen terecht in de Bibliotheek.

'We zijn vandaag naar de bibliotheek geweest. De kinderen hebben allebei 4 boekjes uitgezocht en moeder een boek om Nederlandse woorden te leren.'

De VoorleesExpress richt zich op gezinnen waarbij de kinderen van 2-8 jaar een taalachterstand hebben, of waarbij het risico groot is dat de kinderen een taalachterstand* ontwikkelen. Twintig weken lang komt er een vrijwilliger wekelijks in het gezin en gaat, samen met de ouders, aan de slag met lezen en taal. Tijdens het traject wordt er interactief voorgelezen. De voorlezer wisselt het lezen af met (taal)spelletjes, liedjes en gesprekjes met kinderen en ouders. De ouders krijgen zo handvatten om zelf het kind te stimuleren in de taalontwikkeling. Gezinnen kunnen maar één keer meedoen, omdat het project een laagdrempelige interventie is die erop gericht is dat ouders na afloop zelf verder kunnen.

Doelen van de VoorleesExpress:

- We laten zien hoe leuk taal en lezen kunnen zijn.
- We krijgen een goed beeld van de interesses en behoeften van kind en ouder(s).
- We ondersteunen ouder(s) om zelf de taalontwikkeling van hun kind te stimuleren. Dit kan op heel veel verschillende manieren en in de taal waar zij zich het meest comfortabel in voelen.
- Uiteindelijk streven we ernaar dat lezen en taal een blijvende plek in het gezin krijgen.

Informereren en aanmelden

Gezinnen worden aangemeld voor deelname aan de VoorleesExpress door een professional. De aanmelding kan bijvoorbeeld gedaan worden door een intern begeleider, leerkracht of pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat ouders zelf gemotiveerd zijn en vrijwillig meedoen. Zijn jullie als school nog niet bekend met de VoorleesExpress, maar hebben jullie interesse om gezinnen aan te kunnen melden? Neem dan contact op via voorleesexpress@bibliotheekzuidkennemerland.nl.

*Met taalachterstand bedoelen we bij meertalige kinderen dat er niet alleen een achterstand is in het Nederlands, maar ook in de moedertaal. Wij richten ons niet op het uitbreiden van het Nederlands. Wij gaan ervan uit dat als een kind zich in de moedertaal goed ontwikkelt, het Nederlands vanzelf zal volgen.

Meer weten?

Wil je informatie over het aanvragen van subsidie?

Neem contact op met Mick Schoonebeek, Gemeente Haarlem.

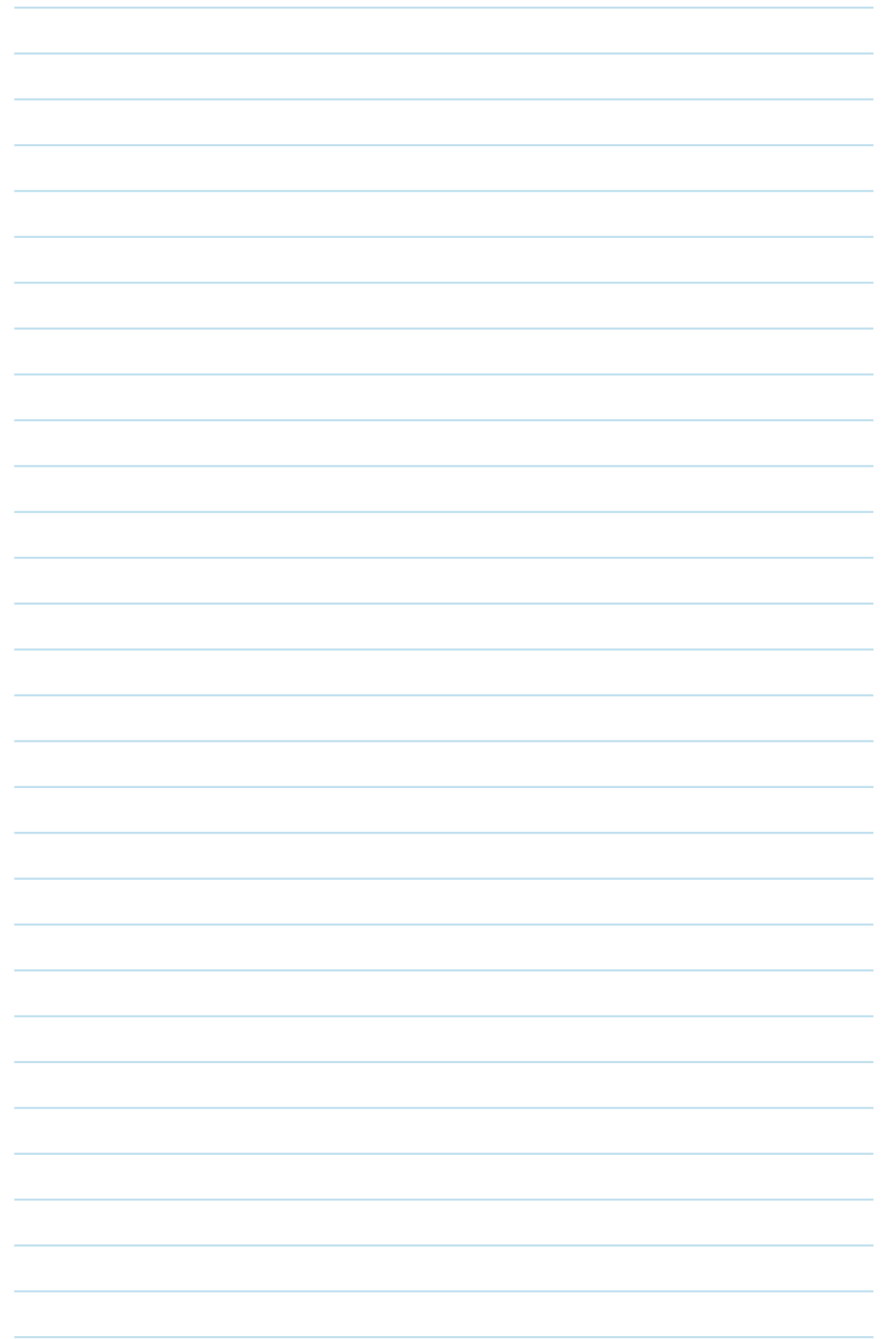
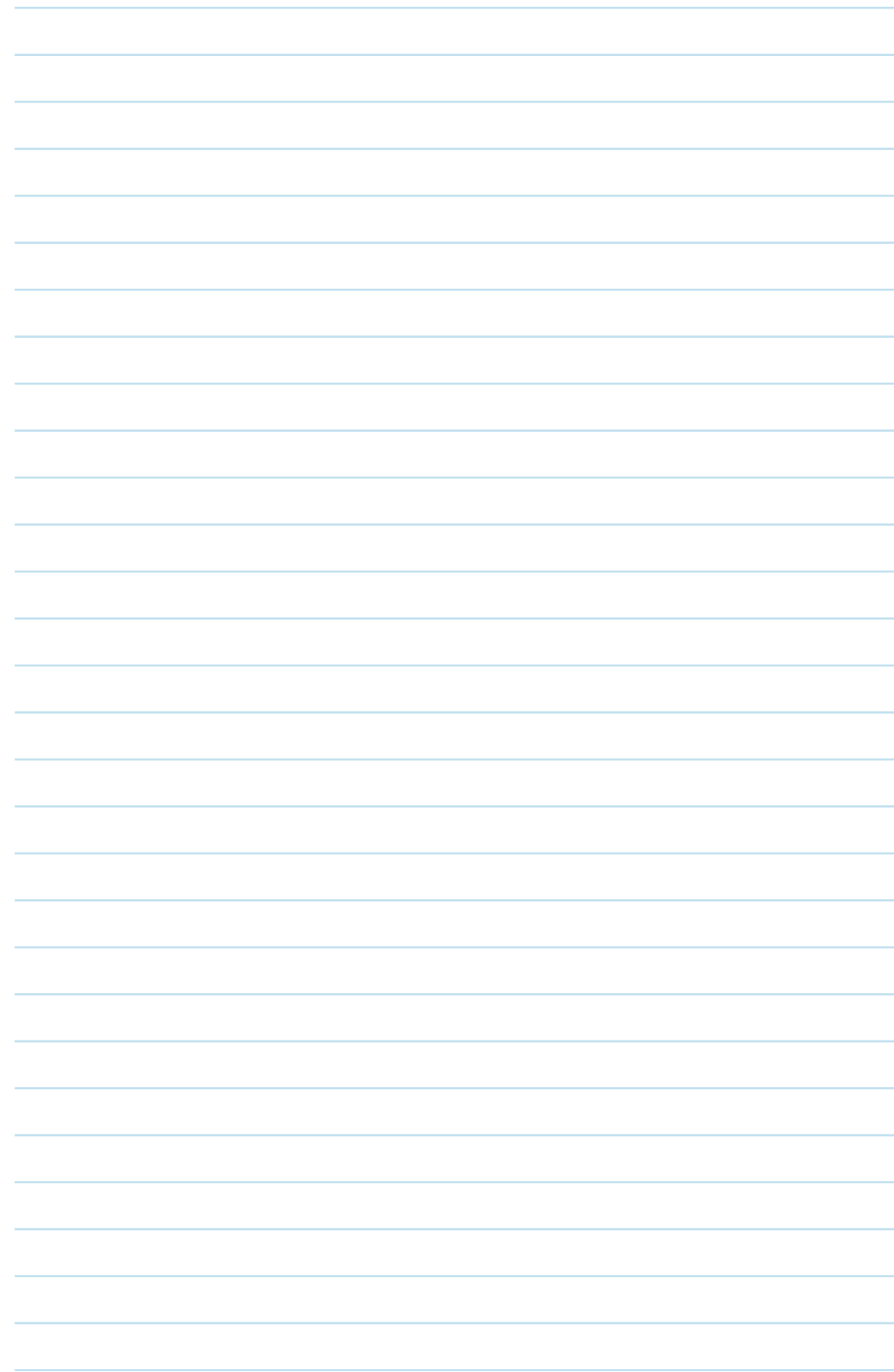
mschoonebeek@haarlem.nl
+31 6 426 382 65

Wil je meer informatie over de inhoud van de programma's in deze brochure?

Neem contact op met Gery Verlinden, Bibliotheek Zuid-Kennemerland.

gezinsaanpak@bibliotheekzuidkennemerland.nl

'De voorleessessie beginnen wij altijd met een gezellig praatje, vaak over school en zijn vriendjes. Hij vertelt makkelijk en vlot. Bij het voorlezen merk ik dat ik regelmatig een begrip van een woord even moet checken; hij vraagt de betekenis van woorden niet uit zichzelf. Ik merk wel dat hij altijd de rode draad in het verhaal goed volgt en snapt.'

Gemeente
Haarlem

a

g

w

i

e

k

o

h

f